

REDACTIA

Arad, Dealul Formozului nr. 50.

ABONAMENTUL

În Austro-Ungaria:
 pe un an . . . 20 cor.
 pe 6 luni . . . 10 .
 pe 3 luni . . . 5 .
 pe o lună . . . 2 .
 Zi de Duminică pe un
 an 4 corcau.

Pentru România și străinătate
 pe un an 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Dealul Formozului nr. 50

INSEERTEMENTE:

de un șir germanic: prima
 dată 14 bani; a doua oară
 12 bani; a treia oară 8 b
 de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și
 inserțiunile sunt a se plăti
 înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502

Sortorii nefrancați nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

Anul VII.

Număr de Duminică

Nr. 47

PĂMÎNTUL COMITATULUI
ÎN CONTRA NOASTRĂ.

Suntem săraci, ca vai de noi. Birul e mare, moșia puțină. Nici muncă nu putem, că nu este loc pentru brațele noastre. Pământul e al domnilor. Pădurea-i domnească. Iepurii, căprioarele și mistreții sunt ai domnilor, peștii din ape sunt ai lor, pasările ceriului și lor sunt toate. Ei vânează să-și facă veselie și poartă de mâncare, dela noi ne iau puștile și nu ne putem apăra gănele și cucuruzul de fiarele sălbătice, că și acelea sunt ale domnilor și averea lor să o prăpădim nu este cu lege și drept, zic domnii.

A lor e lumea, a lor e fericirea. Pământul și ceriul. Al nostru e amarul și foamea.

În casa țării fac legi tot ei, stăpânii noștri, spâhile, cum le zicea cătanelor turcești, cari cu veacuri mai înainte fuseseră trimiși asupra noastră să ne despoaie.

Și cu legea pun bir asupra noastră și birul îl iau dela noi, de ar trebui să ne plătim dela colibi și sângele din vine să ni-l dăm pentru usură, birul îl iau dela noi, că așa e în lege și legea e sfântă, zic domnii.

E sfântă legea, când poruncește să plătim din sudoarea amară a trupului nostru pe notarăș, și pe solgăbireu și pe vicșpan și pe chibireu și pe ministrii cu plată grasă, ca să se îmbuibă.

E sfântă legea, când ni-se poruncește, ca din săraca noastră pungă să punem sutele de mit, ce le-a furat domnul Krivány dela orfanii, da, atunci e sfântă legea.

E sfântă legea, când ne duce cătane, să perdem vremea lucrului stând în joc la casele domnilor ghinerari și să păzim gramezile de aur ale altora și să facem paradă pe câmpuri și pe muștele orașelor cu tobe și cu trîmbiți, să placă doamnelor și domnișoarelor. E sfântă și atunci, când trebuie să ne sărșăm sângele în luptele cu dușmanii sărșând avuțiile celor mari și tari, că noi nu avem nimic de aparat.

Dar așa zic domnii, că legea ne dă și drepturi.

Drept avem spre pildă să ne plângem pentru năcazurile noastre la cei de sus. Drept avem să ne alegem noi oamenii, cari să hotărască în trebile noastre colo în casa țării. Drept avem, ca în comitat spre pildă să trimitem frații noștri, cari să nu lase pe Krivány să fure, ci să le spună domnilor suferințele noastre și fărădelegile, ce le suferim dela stăpânitorii noștri, să le spună, să-și ridice glasul împotriva fărădelegii și greutăților, ce le încarcă pe noi.

Drept, zic, că avem.

Dar când mergem la stăpânul țării, la tatăl tuturor, cum îl cunoaștem noi pe împăratul, când mergem, ca să ne plângem, el ne stău în cale și ne aruncă ni temniți.

Dar când voim să dăm votul nostru la deputație pentru frațele nostru, care ne cunoaște durerile și amarul, el

pun cătanele și puștile și tunurile în calea noastră și ne taie și ne împușcă, dacă vrem să facem spre binele nostru și nu spre a lor îmbuibare.

Avut-am dreptul să ne alegem reprezentanții noștri în comitate.

Și aici în comitatul Aradului am trimis acolo la adunare pe frați buni cari nu s'au lăsat, ci au pus pecetea rușinii pe fruntea celor păcătoși, au cerut dreptate pentru noi, s'au ridicat ca voinicii împotriva fărădelegilor, ce se săvârșesc pentru a ne sărăci și a ne amări sufletul, și așa amar, Doamne amar.

Zice, că legea ne dă drept să facem așa.

Dar când facem așa, ei pun pedepsă asupra fraților noștri din adunarea comitatului și vreau să bage frică în ei luându-le bani mulți, pentru-că spun lumii suferințele noastre.

Și eată acum, ca să ne înfricăm, să ne risipim, să nu mai putem avea nici în adunarea comitatului pe frați de-ai noștri, eată acum, domnii dela comitatul Aradului au făcut rîndială nouă despre împărțirea cercurilor, în cari se aleg reprezentanții la comitat.

Este lege pe asta.

Și legea zice, că într'un cerc electoral trebuie să fie cel puțin 200 de alegători. Legea însă e sfîntă numai atunci, când e bună pentru ei. Dacă ei nu au într'un cerc electoral 200 de voturi, apoi dă cu legea în șanț și Kis pereg cu 171, Forray-Nagy-Iratos cu 46, Fazekas-Varsand cu 138 și Gyula-Varsand cu 128 de voturi le fac cercuri electorale.

Legea zice, că într'un cerc electoral nu pot să fie mai multe voturi de 600. Dar' atunci ar fi prea multe cercuri românești. Hai dară cu legea în șanț. Și se fac cercuri electorale Ineul cu 638, Buteniul cu 777, Cilul cu 860, Șebiușul cu 745, Halmagiul cu 717 și Ciuciul cu 1190, zi una mie una sută nouăzeci de voturi.

Legea zice, că aceea comună, în care se află cel puțin 200 de alegători, alcătuiește un cerc electoral deosebit.

Pâncota are 311, Șimandul 228, Ollaca 205, Siclăul 222, Ineul 200 și Buteniul 358 de alegători. Dar pentru aceea nici una din comunele acestea nu este cerc electoral deosebit, ci Șimandul spre pildă cu 228 alegători trebuie să meargă la vot în comuna Szent-Marton, care n'are decât 149 de alegători și drumul dela Șimand la Szent-Marton e drum de țarină printre holde, unde toamna și pimăvara și iarna și vara, când e ploate, roata intră până la butuc. Șimandul n'o să-și prăpădească caii pe drumul ăsta, ci rămâne acasă și pe reprezentanții lui la comitat îl aleg în țignă frații din Szent-Marton, cari nu știu românește.

La Forray-Nagy-Iratos tot pe 11 alegători vine un reprezentant, la Ciuciul însă tot numai 122 de alegători aleg unul. La Forray-Nagy-Iratos nu sunt Români, la Ciuciul nu sunt frați Maghiari.

Așa dară e sfântă legea, domnilor?

Pentru stăpân e legea, dar' n'o fi bine în țară, dacă pe noi ne scoateți din drepturile legit, domnilor.

Suferim, răbdăm. Necazul ni-l purtam, dare dăm, cătane dăm. Nu este în lume neam de oameni, care să știe suferi, cât suferim noi. Dar' bine este oare a ști, că legea nu-i lege pentru noi, că noi în țara asta nu avem drepturi, ci numai sarcini avem? De ce ne chinuți, de ce ne faceți nedreptate, de ce limba noastră cea dulce o huiduiți, de ce ne batjocoriți pe noi? Cerem dreptul nostru, să trăim și noi ca oamenii pe pământul asta îngrășat cu sudoarea noastră, cerem dreptul nostru în satul nostru, în comitatul nostru, în țara noastră. Nu ne-am vîndut noi robii voue, nici cu sabia nu ne-ați cucerit, ca voue să slugim și foamea să ne fie numai parte în lume. Loc cerem plugurilor noastre dornice de arat.

Suferim, răbdăm. Necazul ni-l purtam, legea o ascultăm, dare dăm, cătane dăm, dar' n'o fi bine în țară, dacă pe noi ne scoateți din drepturile noastre, domnilor!

Fișpan nou. Maiestatea Sa a numit pe deputatul dietal Bartal Aurel, comite-suprem al comitatului și municipiului Pojon.

Alegerea din Dădes. O luptă crâncenă s'a dat la alegerea din Dădes între candidații conte Serényi Béla secretar de stat la departamentul comerțului și kossuthistul Hebrony Lőzsef. Lupta s'a sfîrșit ieri seara la ora 7, ieșind învingător Serényi, cu o majoritate de 5 voturi. Sforțarea guvernamentalilor însă — după cum se depeșăza — a trecut peste marginele îngăduite de lege, și așa opoziția va da protest la Curie.

Căderea lui Körber. Se depeșăza din Praga; Căderea lui Körber ministru președinte al Austriei, să crede acolo fapt împlinit. Cehii s'arbitorec căderea lui Körber, ca rezultat al luptelor lor. Svonurile strecurate din cercuri bine informate, cred a ști, că urmașul lui Körber va fi conte Coudenhove, locțiitorul Boemiei.

D. M. K. E.

Patru vlădicii catolici, cinci fișpanii ai comitatelor din sudul țării, între unghiul dintre Mureș și Tisa și o droaie de domni mai mari și mai mici, în frunte cu surlașul lui Lehel, cunoscutul apostol al maghiarizării: Apponyi Albert, au pornit la drum de cucerire. Riurile, munții și văile, dealurile și colinele, hoarele și cântecele noastre, sunt dușmanii lor, împotriva cărora pornit-au cu gând de războire. La miez noapte... acesta este strigătul lor, încetrău curg și riurile, acolo trebuie căutată mărirea neamului unguresc. Și de ar fi numai atâta, n'am avea nimic de zis. Știm noi bine că potcoave de cai morți caută ei, când vin cu gândul să împlante în pământul nostru steagul unei vieți, pe care pământul acesta n'o va primi nici odată. Mureșul, apă lină, numai graiul românesc l-a înțeles, și Tisa menită a fost

de Dumnezeu, gloria neamului românesc s'o călătorească pe valurile sale repezi și s'o ducă la mare.

Ce-a ce vrea acum Apponyi, cu ceata sa de vlădici și fișpani, voit-au pe vremuri sumedenia de barbari cari ne-au încălcat, însă pasul acestora nu se înfipse nici odată prea adinc în pământul acesta. Noi locului am rămas și neamurile multe au putut să învețe, că să prăbușesc însele, voind să-și zidească puterea pe mormintele noastre.

Dar nu învață omul mândra și sumeț din pățania altora și tot așa nu învață nici popoarele întrecute.

În numele culturii vine Apponyi la noi, pentru-că lui așa i-se pare că nu-i bună cultura românească pentru poporul românesc, el vrea să-l îmbrace pe Român în haina culturii ungurești pentru-că așa cere și interesul patriei.

Am zis și mai sus că n'avem nimic de zis, dacă dl Apponyi și ai săi, ne trimit numai vorba de război: cultura noastră, limba noastră dulce, obiceiurilor și vieții noastre românești. Luăm la cunoștință provocarea și ne vom strânge rindurile, așezându-le în linii puternice de apărare.

Dar ne ridicăm cu toată puterea glasul protestării împotriva faptului, că războiul acesta de seminție, să se facă în numele statului, cu ajutorul și puterea lui chiar, a statului dela care avem dreptul să așteptăm și noi, scut și ocrotire iară nu nimicirea limbii și naționalității noastre.

Căci ceea-ce a zis Apponyi la Seghedin este o minciună, și înaintea dreptății vecinice și înaintea adevărilor pe cari se reazimă temelii statului nostru.

„Vrem să deschidem drum — zice Apponyi — cu toate mijloacele ce ne stă la dispoziție, nu numai unității noastre politice, dar mai ales și mai nemijlocit în interesul cetățenilor străini, ca și culturalicește să se contopească în cugetul unității statului național maghiar. Sune devisa așa; „Ne-am născut în graiul nemțesc și — nu-mi pasă (Oh, ce bun ești! N. Red.) — putem rămânea aceeași, dar nu nemți ci maghiari“. Pentru-că onorată adunare, un așa colos de rodus intelectual nu există. Eu cel puțin nu mi-o pot închipui, că cine-va cu un picior să aparțină unei unități politice, cu alt picior altei unități culturale“.

Cu un cuvânt nnguri trebuie să ne facem, că dl Apponyi nu-și poate închipui cum poate cine-va să fie român ori neamț și totodată cetățean ungar — asta vrea s'o zică cu cuvintele de sus.

Și la credința aceasta de convingeri, vedem alături pe toți slujbașii cu care stăpânirea ne-a împănat ținuturile noastre, fișpani, solgăbiraie, judecători și alți funcționari publici cari represintă puterea oficială a statului și cari prin urmare toți urmăresc nimicirea noastră. Știm cu ce arme a luptat și luptă în Ardeal Emke, așa va lupta în Banat și părțile ungurene Dmke. Nu cultura, căci dacă asta i-ar fi ținta, ar rămânea desigur între Dunăre și Tisa, pe pusele lor, unde li-s'ar deschide destul teren apostolilor culturii, să-și împărțasească pe semenii lor, cari duc destulă lipsă draguței de culturii.

Maghiarizarea e ceea-ce se ascunde sub scopurile Dmke-I, adică nici nu se mai ascunde, căci în Seghedin Apponyi între aplause unanime a proclamat-o drept teorie de stat.

Așa stând lucrurile, grele datorită ni-se impun din nou, noue Românilor și indeosebi cărturarilor din acele părți. Să ne strângem tot mai aproape în giuru' focului cald al dragostei noastre de neam, s'aprimem în toate ungherele faclia culturii noastre românești, care să-și trimită lumina și în cea din urmă colibă. Și înainte de toate să spunem tuturor țeranilor ce scopuri urmărește D. M. K. E.

Mișelia comitatului.

Ne stă mîntea în loc, când pe o clipă ne luăm răgaz a ne da seamă, de mișelia ce au săvîrșit-o cei din fruntea comitatului, acuma de curînd, împotriva Românilor din comitatul Aradului, majoritatea covârșitoare a populației comitatului. Și înainte de a ni-se încheie mîinile pumnii, ne cuprind întîi umirea, cum într'un stat de drept, zis constituțional, la umbra legilor, slujbași puși să țină legile, să le apere și cinstească, le calcă în chipul cel mai mișel în picioare, și pe urmă temerea, de ce se va întîmpla în ziua, când însfirșit va peri din noi și drojdia nădejdi, că n'au se ducă lucrurile acestea, până la despotarea noastră de cel din urmă drept. Căci ceea-ce au săvîrșit domni unguri din fruntea comitatului înseamnă, a-i scoate pe Români din drepturi, ca în chipul acesta să-i poată dinșii cât mai adins stăpâni, căci dacă s'ar ține de lege, și așa nedreaptă cum este pentru Români, prea s'ar întări în comitat și atunci Români de azi, slugi și iobagi, mîne pot în chipul acesta ajunge stăpâni și țari în comitat, ear asta nu-i tertat doar s-o ajunga Români în țeara ungurească. Chiar ministrul-președinte Tisza István a zis deunăzi în Dietă, că așa trebuie făcute legile, ca ele să asigure domnilor unguri stăpînirea pretutindenea. Stăpâni!... D'apoi, că noi așa știm, stăpâni numai acolo sunt, unde sunt și stăpînii. Dar noi avem lege despre egala îndreptărire înaintea legilor. D'apoi că toți așa ne zic, că nu fac deosebire între român, neamț, sîrb ori maghiar. Ce va să zică deci îngrădirea domnilor maghiari cu legi osebite, carii să-i facă stăpînii asupra noastră?

Așa se vede că încurajiați de cuvintele acestea ale dlui Tisza, domni unguri din fruntea comitatului Aradului s'au pus pe lucru, să se facă deci stăpînii pe vecie peste noi. Dar în mișelia lor n'au așteptat, barem până-ce domnul Tisza va veni să facă noule legi, carii să ne readucă iobăgia vremurilor de mult uitate, ca așa cel puțin orînduiala asta bună s'o poată face spriginindu-se pe legi, ci s'au pus și pe furie, pe la spate cum s'ar zice, călcînd în picioare fără sfiială și rușine legea pe care o cunoaște și cel din urmă cetățean, au străcurat în congregațiunea trecută din 5 Noembrie, o hotărîre, prin care se face o nouă arondare a cercurilor electorale, o astfel de arondare, care dacă se va primi, pe noi Români carii facem peste 80% a populației, cu de dreptul ne scot din casa comitatului. Asta o vor acuma mai nou cel dela cărma comitatului, asta o cere interesul statului național-maghiar, interesul domnilor unguri chemați să fie stăpînii pentru-că ei sunt unguri și interesul și al Kriványilor carii prea aspru control aveau asupra capului, în membrii români ai congregației.

Și ca să-și ajungă scopul, să vedem ce-au făcut.

În ședința congregației din 5 Nov. a. c. au votat la punctul din ordinea de zi privitor la statutul de organizare a comitatului, următoarea hotărîre: Numărul membrilor din congregație, de sub capitolul 2 al statutului comitatului, cu convocare la § 24 art. de lege XXI din 1886 și pe temelul rezultatului numărătoarei din 1900 se urcă la 600, în urmarea acestora cercurile electorale încă se schimbă și numărul membrilor congregației și numărul membrilor congregației se modifică. Aci chiar a început ticăloșia la compunerea ordinii de zi a congregației și s'a continuat la expunerea lucrului în adunare. În aceasta ordine de zi nici pomenire nu se face de o nouă arondare a cercurilor, ear referentul în adunarea congregației la punctul acesta a spus numai atîta, că numărul membrilor se urcă la 600 prin ur-

mare urcarea aceasta va modifica numărul membrilor în singuraticile cercuri, n'a amintit însă cu nici un cuvînt de împărțire nouă, de reducerea membrilor în unele cercuri, și Români mai ales nici nu bănuiau de toate acestea nimic. Căta mișelie n'ascunde procedura asta?

Mai ales când vom ști că legea nici nu permite arondarea nouă a cercurilor și zice apriat că arondările existente până la altă dispoziție a legislației, nu se pot schimba.

Adevărat că corifeii comitatului se provoacă la §-ul 24 art. de lege din 1886, dar se provoacă greșit și fals pentru-că dispozițiile acestei legi au fost scoase din vigoare prin §-ul 1 art. de lege XXVI din 1892, care sună cum spuserăm mai sus. S'au făcut deci proști pentru a nu fi mișei, ori mișei pentru a nu fi proști, când se provoacă la un paragraf care nu se mai potrivește la zisele lor.

Dar precum n'au ținut seamă de legea care nu îngăduie împărțirea nouă a cercurilor, tot așa n'au respectat nici regulile, carii legea le prescrie când s'ar face nouă arondare.

În înțelesul legii, cercurile se compun din comunele aparținătoare una alteia, carii sunt în apropiere geografică și legate cu drumuri bune una de alta. Într'un cerc mai puțin de 200 alegători și mai mulți de 600 nu pot fi. Acea comună în care sunt cel puțin 200 alegători formează cerc electoral separat. Ea tot atîtea dispoziții luminoase ale legii, carii nu pot fi restălmăcite într'un chip sau altul. Să vedem acum, cum respectă noul-satut aceste dispoziții:

a) cercuri electorale cu alegători mai puțin de 200:

Kispereg	cu 161	alegători
Förroy N. Iratos	" 46	"
Petriș	" 181	"
Drauf	" 143	"
F-Varsand	" 138	"
Giula-Varsand	" 128	"

b) cercuri electorale cu alegători mai mulți de 600:

Boroșineul	cu 638	alegători
Buteni	" 777	"
Alcil	" 860	"
Boroșebes	" 745	"
Halmagi	" 717	"
Ciuc	" 1190	"

Prin urmare dispoziția alineea 2. § 29 al art. de lege XXI din 1886 nu s'a respectat!

Nu s'au format în cercuri electorale neatârnatore, următoarele comune cu alegători cari întrec numărul de 200:

Păncota	cu 311	alegători
Simand	" 228	"
Otlaca	" 205	"
Siclău	" 212	"
Boroșineul	" 200	"
Buteni	" 358	"

Nu s'a respectat deci nici alineea 3 a suscitată § 1

Alăturarea comunelor la cercuri electorale și fixarea sediului unde se întîmplă alegerea, s'au iscodit atît de meșteșugit împotriva noastră a Românilor, încît se lovește nu numai de lege, dar întrece ori-ce minte sănătoasă. Ce le păsa lor de principiul majorității, de situația geografică a comunelor, de apropierea lor una de alta, să spargă cercurile românești, gîndul acesta i-a călăuzit singur pe dînșii.

Astfel cercul Uj-Panât este compus din comunele Uj-Panât, Micălaca și Zsigmondháza. Sediul e în Uj-Panât. Prin urmare cel din Zsigmondháza trebuie să treacă peste Arad și Micălaca, o cale de 20 chm. până la Uj-Panât. Ori-ce rațiune sănătoasă poruncia că Micălaca să fie sediul, care geografic este situată în centrul acestor comune, ei dar Micălaca este comună românească.

Cercul Gyrok e de împărțit în două cercuri, ș. a.: Covăsinț și Cuvin cu 279 alegători trebuie să formeze un cerc independent, ear Gyrok, Miniș, Cladova și Păulișul nou cu 208 alegători asemenea cerc independent cu sediul Miniș, ca centru geografic. Cum se vină cel 162 alegători din Covăsinț dîntro'îndepărtare mare la Gyrok peste Cuvin și tot așa cel din Cladova peste Paulis și Miniș cu acestea împreună la Gyrok?

Cercurile Bêrzava și Totvărădia încă n'au fost alcătuite cu considerație la poziția geografică a cercurilor.

La cercul Păncotei este împărțită și comuna Cherechiu, care n'are drum comunicabil cu Păncota și zace la o mare îndepărtare de dînsa.

Arondarea cercului Agriș, este lovirea în față a ori-ce simț omenesc. Agrișul este comuna cea mai la marginea cercului, între dealuri, unde cel din Galșa

ajung peste Musca și Măderat, pe un drum lung și cu încungiuir. Și Agrișul s'a făcut sediul cercului.

Dar cea mai vorbitoare pildă despre mișelia ce s'a săvîrșit, ne-o dă alcătuirea cercului Szent-Márton. Comuna Șimand cu a ei 228 alegători, cari în înțelesul legii ar trebui să facă cerc de sine stătător, trebuie să meargă la Szt.-Márton ca să voteze. 228 de alegători să meargă la 149 (atîția are Szt.-Márton) și încă pe ce cale! O cale cu totul neumbată.

Nu corespund dispozițiilor legii nici orînduirea cercurilor Otlaca și Zarand.

Comunele Bêrsa, Voivodeni, Aldești stau la depărtări de câte 25—30 chm. de Boroșineu, care după lege ar trebui să formeze singur cerc electoral.

Comunele arondate la cercul Alcil zac: Căcărăul la distanță de 10 chm., Revetes 15 chm., Laaz 30 chm., de sediul cercului.

În cercul Boroșebesului tot așa de imposibil s'au făcut împărțirea comunelor. Asemenea în cercul Josășelului. Aci 12 comune merg la Josășel.

Despre celelalte cercuri nici nu mai vorbim. A împărți 21 comune cu 1190 voturi într'un cerc, atunci când ai făcut un cerc (de unguri) din 2 comune cu 46 alegători, asta este cât a nu mai avea nici rușine, după-ce omenia ți-ai pierdut-o de mult.

În înțelesul dispozițiilor art. de lege XXI din 1886, numărul membrilor congregației îl hotărîște numărul populației comitatului, care însă în comitate nu poate fi mai mic de 120 și mai mare de 600.

Ear între aceste margini ale legii, numărul membrilor alegenți într'un cerc se hotărîsc prin § 30 în înțelesul căruia fiecare cerc electoral alege numai atîția reprezentanți cari rezultă din proporția numărului membrilor congregației cu numărul total al alegătorilor din comitat. Așadar proporția o hotărîște numărul alegătorilor. Respectează oare statutul cel puțin această dispoziție legală? Să vorbească cifrele:

Dacă luăm formarea cercurilor făcută pe temelul statutului comitatului — deși am arătat ce ilegal e acesta — rezultă următoarea proporție:

Sunt 43 de cercuri cu 18250 alegători, cari aleg 300 de reprezentanți. În urmarea acestora Pecica ungurească nu poate alege 10 numai 7, Pecica veche nu 10 ci 7, Kis-pereg nu 5 ci 3, Förroy-N. Iratos nu 4 ci 1, Glogovacz nu 6 ci 4, Uj-Panât nu 7 ci 5, Sâmbăteni nu 4 ci 5, Totvărădia nu 5 ci 7, Petrișul nu 5 ci 3, Șiria nu 6 ci 9, Tauțul nu 6 ci 4, Agrișul nu 7 ci 9, F-Varsand nu 4 ci 2, Szent-Márton nu 9 ci 4, Otlaca nu 8 ci 9, Zimándköz nu 6 ci 5, Aletea nu 9 ci 6, Almás-Kamarás nu 11 ci 8, Zarandul nu 6 ci 8, Nagy-Zerind nu 11 ci 7, Cemei nu 12 ci 9, Boroșineul nu 12 ci 10, Socodorul nu 5 ci 7, Giula-Varșand nu 4 ci 2, Buteni nu 7 ci 12, Alcil nu 7 ci 14, Boroșebes nu 8 ci 12, Josășel nu 7 ci 9, Halmagi nu 6 ci 12, Ciuc nu 10 ci 18 reprezentanți trebuie să trimită în congregație.

În Förroy Iratos 46 alegători aleg 4 reprezentanți, în Alcil 860 alegători aleg 7 reprezentanți, acolo la 11 alegători vine câte un reprezentant, aici la 122 alegători vine un reprezentant.

După toate acestea ne întrebăm de ce principiu au fost conduși domni dela cărma comitatului la facerea acestui statut? Că legea n'au avut-o în vedere am dovedit-o mai sus. Că dreptatea nu i-a condus asta o vede până și orbul. Că este frămîntarea unor oameni cu puțină glavă, asta o arată faptul, că în tot statutul nu se face nici amintire de dispoziții transitorii, și de chipul cum să se pună în viață ordinea resturnată. Dar că acel gînd mișel, de ași bate joc de Români acestul comitat, de a călca legi pozitive în picioare, de a-i despoia pe cetățeni de drepturi, că acesta și nu altceva i-a condus, ne-o arată luminos faptul, că pe când într'un loc 46 alegători aleg 4 reprezentanți, într'alt loc 860-de alegători aleg numai 7 reprezentanți și așa mai departe. Almás Kamarás cu 490 alegători trimite 11 reprezentanți, Zarandul cu tot atîția alegători numai 6.

Covăsințul care până aci a fost cerc de sine stătător, care alegea 5 reprezentanți este acum alăturat la o comună îndepărtată. Galșa și Măsa cari aparțineau Șirici sunt acum clasate la Agriș, fără ca în același timp numărul de 7 al reprezentanților pe cari îi alegea Agrișul să se li urcat, cu un cuvînt dreptul de alege al acestor două comune s'a cassat. Cercul Șirici alegea 10 reprezentanți, cu Șiria ungurească 5 la oaltă deci 15 membrii, după

noua rînduială va alege numai 6, adică tocmai cu 9 mai puțin. Cercul Sâmbăteni cu 2, Bêrzava 1, Soborșin 1, Totvărădia 1, Petriș 1, Draucz 1, Uj-szt-Anna 1, Sinitea 3, Socodor 3, Giula Varșand 1 și Halmajului dreptul de a trimite 2 reprezentanți voeste să-i despoie noul statut, sub devisa înmulțirii populației comitatului.

Aceasta este curată despoiere a poporului de drepturile sale înscrise în lege, împotriva căreia Români vor protesta cu cea din urmă energie și vor cere delagvernul țării nu numai înlăturarea noului statut, care ne scoate din lege ci și pedepsirea aspră a slujbașilor dela comitat, cari au făcut această călcare de lege nerușinată.

Și îi vom aduce aminte domnului Tisza, de ceea-ce a zis în programul său când a ajuns la putere, că va pedepsi cu mijloace înăsprite pe atătătorii, cari aruncă în popor tăciunele zizaniei, turbură pacea, bună înțelegerea și sunt pricinuitoari urei și vrăjbei. Ei vom arăta cu degetul domnului Tisza oamenii, pe cari îi căuta, căci sunt tocmai aceia pe care-i hrănește poporul Român din crunta sa sudoare.

Ce va face ministrul — vom vedea.

DIN DIETĂ.

— Ședința dela 10 Decembrie. —

Ziua de ieri a fost a opoziționalului Ugron Gábor, care a ținut o vorbire de trei ceasuri la proiectul de lege de recruți. A vorbit despre drepturile suverane, despre ordinul dela Clopy, căutându-i pe autorii intelectuali ai acestui ordin și însfirșit declarându-se luptător până la ultima picătură, pentru dobîndirea armatei ungurești.

Vorbirea și-a început-o astfel: «Când Ludovic XIV rege francez a terminat reconstruirea Versailului, l'a dus pe principele Vendome să-l arate grădina. La un loc s'a oprit și a zis:

— Mai înainte a fost aci o moară de vînt, acum e liniște deplină.

Principele Vendome l'a răspuns:

— Da, dar vîntul tot a rămas. Asemănarea asta a folosit-o spre a spune, că deși kossuthianii au depus armele, pace tot nu este, până-ce nu vor da țerii armata ungurească.

I-a răspuns pe urmă ministru președinte mai vîrsînd puțină apă pe înflăcările cuvinte ale lui Ugron.

În urmă a mai vorbit Lengyel Zoltán și ședința s'a terminat.

ULTIME ȘTIRI.

— Știri telefonice. —

Tratative de pace.

Ministrul președinte contele Tisza István, s'a sfătuit ieri într'o odaie laterală din Dietă, cu Szederkényi Nándor, șeful opoziției care mai continuă obstrucția și l-au rugat, că pe un pret oare-care, să dezarmeze și dînșii. Se zice că Szederkényi ar fi declarat, că numai atunci vor depune armele, dacă lupta lor se va încorona cu succes.

Apponyi depune mandatul.

Disidenții de sub conducerea lui Apponyi au ținut aseară conferință, în care s'au sfătuit, să se reîntoarcă oare în partidul liberal?

La început cei mai mulți erau de părerea că deoarece cauzele pentru cari au făcut disidența nu mai există, ar putea să se reîntoarcă. Contele Apponyi a declarat apoi, că el se simte atît de disgustat de întorsătura ce a luat-o lucrurile, încît va depune mandatul și se va retrage de pe arena politică. (Atîta năcaș! Red.). Declarația asta i-a mișcat atît de mult pe partizanii, încît au hotărît să nu-și părăsească șeful și așa rămân și pe mai departe disidenți.

WOLF JÁNOS,

— ciobotar de ghețe de bărbați și dame. —
Arad, colțul pieții Libertății și str. Simonyi.

Am onoare a strege atenția on. public
din loc și provincă, că în atelierul meu de
ciobotări pregătesc ghețele cele mai frumoase și
elegante și solide, precum și ghețe ortope-
dice, pe lângă deplină garanție. 994 41-51

SEIDEL OTTO,

fabricant de căciuli,
ARAD, Andrassy-tér Nr. 9
(vis à-vis cu biserică).

Execut ori-ce fel de chipiu mi-
litar, postav financiar pentru pompieri,
pentru preoți și civili, calitate bună,
preț moderat. 935 58-80

Asigurați: viață, zestre, capital de întreprindere, rente, cazul
mortii, spese de înmormântare!

Agentura principală în Arad
A BĂNCEI GENERALE DE ASIGURARE MUTUALĂ SIBIENE
„TRANSYLVANIA“

primesc oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Bichis, Bihor,
Cenad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal și le efectuează pe lângă cele
mai favorabile condițiuni:

1. În ramul vieții: capitale cu termen fix, rente, zestre pentru fetițe, capital
de întreprindere pentru feciori, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste
din urmă dela 50-100 cor. se plătesc la moment în ziua morții întemplat;
2. În ramul focului: clădiri de tot felul, mobile, mărfuri, produse de câmp ș. a.;
3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine, recliate ș. a. prin spargere;
4. Contra grindinei: grâu, secară, orz, oncuruz, ovės, viă (vine), plante in-
dustriale: cânepă, in, hîmă, nutrețuri, tabac ș. a.

Desușuri se dau și prospecte se pot primi la agenturile noastre
locale și cercuale mai în fiesce care comună și direct prin

Agentura principală „Transsylvania“ în Arad
Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 899. 423 -151

Asigurați contra furturilor prin spargere: bani și tot
ce aveți de pre

Asigurați contra grindinei: grâul, oncuruzul,
secara, ovșul și toate plantele economice.

Asigurați contra focului: case, bucase,
moblie, vestimenta, mărfuri!

Stofe moderne pentru toamnă și iarnă

e în interesul damelor să-și cumpere numai după ce a văzut

Noutățile moderne

din prăvălia mea, a căror prețuri

fără concurență Cumpărări avantajoase.

Stofe de Cybelin,	lățime 120 cm.
„ lucii pentru dame	120 „
„ țesătura noduroasă	120 „
„ late, negre și colorate	140 „

Catifea pentru spălat,

modele admirabile.

Flanel francez și barchet p. spălat.

Prăvălia de mode alui

SINGER
SĂNDOR

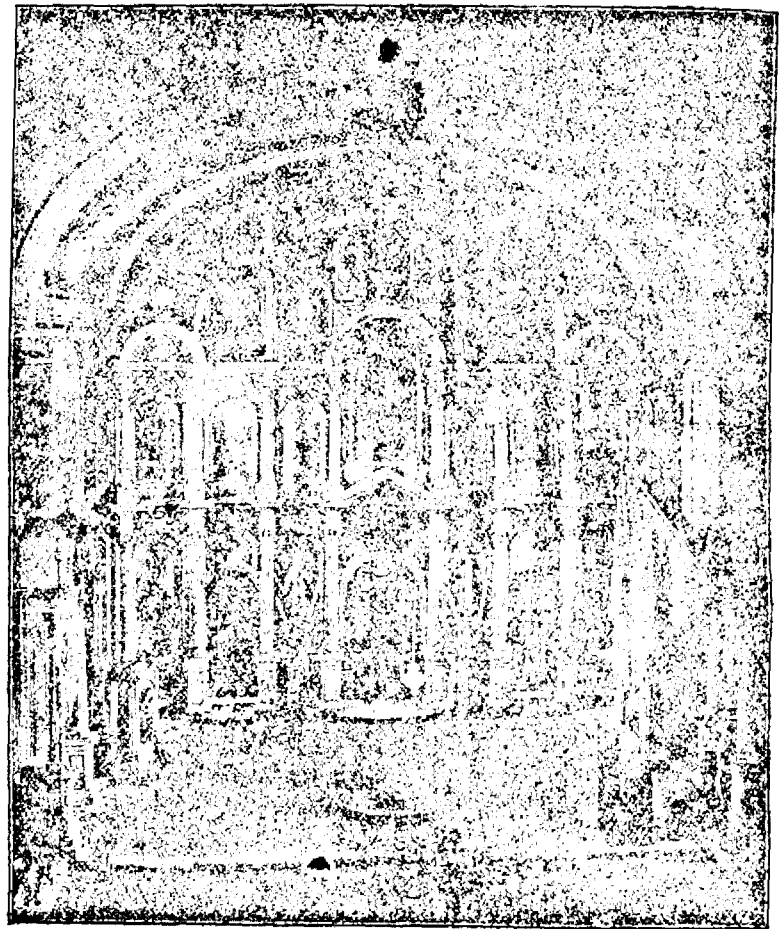
ARAD, ANDRÁSSY-tér 20.

(Casa Fischer Eliz).

In provincă trimitem mastre gratuit.

Ioan Cotirla și fiul,

atelier de sculptura, tâmplarie și strugarie.
Oravița-romana.

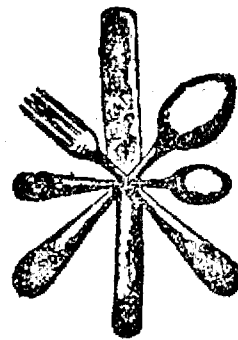

Aranjament complet pentru efectuare de iconostase (tâmplă), tronuri, je-
turi, strane, chivoturi, răpi și ori-ce alte lucrări de lemnărie în bisericile
noastre de rit oriental. Schițare și efectuare de planuri după comandă, mobile
și tot felul de instrumente de școală, bănci, table, catedre, mașini de socotit etc.

Prețuri moderate. — Garanție desăvârșită.

La cerere atestate despre rezultate de până acum. 867 -28

Un bilanț de economie CASNICĂ.

În prețuri ulmi-
tor de ieftine re-
spândesc în toate
părțile din maga-
zinul meu prea
încărcat

61 1-12

obiectele mele de argint mexico
de renume universal prin esalența lor,

și anume:

- 6 buc. cuțite de masă argint mexico
- 6 „ furculițe „ „ „
- 6 „ lingure „ „ „
- 12 „ lingurițe „ „ „
- 6 „ cuțite de dessert „ „ „
- 6 „ furculițe de dessert „ „ „
- 1 „ lingură mare de supă „ „ „
- 1 „ lingură „ de lapte „ „ „
- 2 „ eșecnice elegante de masă pen-
tru salon

46 BUC. la o altă
numai 6 FL. 50 CROCERI.

Fie-care cum e-ător primește pe
lângă acestea drept remunerație pe
lângă garanția un cântar casnic pen-
tru greutate de 12 1/2 chilo — gratuit.
Argintul de mexico este un metal alb
pentru acărui durabilitate primește
asupra mea garanția pentru 25 ani.
Se trimite în urma trimiterii banilor
ori la cerere prin rambursă din ma-
gazinul din Europa.

Casa centrală de circulație Denker
József, Budapesta VII. Hernád 54.

SFETNIC JURIDIC

(Auto-advocat) carte folositoare
pentru ori cine, pentru-că cu ajutorul
ei afacerile sale de caracter juridic
și judecătorec, fără spese și fără ad-
vocat singur și le poate apăra. Mai
de 30 de feluri de legi, încheșuri legi,
de contribuție, căsătorie, legea comer-
cială, lege despre pregătirile industria-
șilor, lege industrială, lege despre in-
truniri publice, noua lege despre emi-
grări și despre pașapoarte. Se poate
comanda pentru 4 coroane la Casa
centrală de comerț. I. Denker (Den-
ker József központi áruház) Budapesta,
VII, strada Hernád Nr. 54.

Pentru 5 cor.

trimit 4 1/2 chilo (vreo 50 buc.) — pa-
țin deteriorat

săpun de lux

extra-ordinar de fin
de roze, de lapte, de liliie, de reședă,
jazmin, violele. Se trimite trimițându-
banii înainte ori la cerere cu rambursă.

I. Denker str. Hernád 54.

Carte de afaceri pentru industriași!

(Lajos közzét könyv) szabványos
minta a aprút o carte folositoare.
Nu e op șeris, ei registra co ș
spunză or șocaparilor meseriașu
lui. Cotoanele se explică șie pe
șine și prin urmare ne-care in-
dustriaș, dacă met n'a învęșat
comptabilitatea, o peste ușor în
trebuința.

Cartea conține 3 feluri de
registre, comande, muncă pre-
dată cașilor și șocotenia pers-
nalului, unifică deci în șine tot
ceea ce pentru meseriaș e nevo-
șă poarte în evidența. Se poate
comanda prin asemnat, ligi,
în preț de 4 cor.

Casa centrală de comerț
Denker József Budapesta,
VII, Hernád Nr. 54.